

KADERNOTA

Sport & Bewegen



Zoals vastgesteld
in de raadsvergadering
van 31 januari 2019



Gemeente Vlaardingen

INHOUD

1. Inleiding 4
2. Achtergrond 9

3. Vlaardings sportakkoord 14

4. Acties 23
Literatuurlijst 25

3.1 Inclusief sporten & bewegen 15
Doel 1 16

3.2 Duurzame sport-infrastructuur 17
Doel 2, Doel 3 17
Doel 4 18

3.3 Vitale sport- & beweegaanbieders 19
Doel 5 19

3.4 Positieve sportcultuur 20
Doel 6, Doel 7 20

3.5 Vaardig in bewegen 21
Doel 8, Doel 9 21

3.6 Integraal sport- & beweegbeleid 21
Doel 10 22













Voorwoord

De afgelopen jaren zijn met de huidige sportnota "Sport en Bewegen 2013" verschillende resultaten geboekt. Het accommodatiebeleid heeft geleid tot schone, veilige en moderne (sport)accommodaties, via het Jeugdfonds Sport en Cultuur kunnen kinderen uit gezinnen met een laag inkomen ook lid worden van een sportvereniging en Vlaardingen in Beweging (ViB) brengt zoveel mogelijk Vlaardingers aan het bewegen. Sinds 2013 is de gemeente voor een aantal extra taken verantwoordelijk geworden: de Jeugdwet, de nieuwe WMO en de Participatiewet. Ditzelfde geldt in de nabije toekomst ook voor de Omgevingswet. Sport en bewegen kan een belangrijke plaats innemen in dit sociale en fysieke domein. Belangrijke aanleidingen om de "Nota Sport en Bewegen 2013" te actualiseren.

Ons sterk georganiseerde verenigingsleven en de huidige sport- en beweegvoorzieningen zijn een sterke basis om op voort te bouwen. We willen dat nog meer Vlaardingers sporten en bewegen! Maar de kracht van sport en bewegen gaat tegenwoordig verder, dus ook in Vlaardingen. Sport en bewegen wordt steeds vaker ingezet voor niet aan de sport gerelateerde doelen, zoals integratie, eenzaamheidsbestrijding en armoedebestrijding. Sport en bewegen wordt hierdoor steeds meer een interventie. Ook Vlaardingen ziet deze mogelijkheden en wil graag de samenwerking tussen andere beleidsdomeinen stimuleren en actief opzoeken. Wellicht betekent dit dat we op termijn geen sport- en beweegbeleid meer nodig hebben, zoals weergegeven in deze kadernota. Sport- en bewegen zou dan onderdeel uitmaken van beleid op gebieden als zorg, welzijn, onderwijs, veiligheid en werk en inkomen. Maar zover zijn we nog niet. Laat het ontwerp van deze kadernota een uitgestoken hand zijn om de mogelijkheden van sport en bewegen als interventie verder met elkaar vorm te geven. Recreatie wordt buiten beschouwing gelaten in de kadernota.

In deze nieuwe nota hebben we een missie, ambities en doelen opgeschreven. Ik ben er trots op dat we dit samen met maatschappelijke organisaties, sportaanbieders, het onderwijs en met welzijns- en zorginstellingen hebben gedaan. Deze nota beschrijft op hoofdlijnen de doelen die we willen realiseren tot en met 2022. Hoe we dit gaan doen, beschrijven we in een uitvoeringsprogramma. En dat is meteen een oproep aan alle Vlaardingers om aan het opstellen van dit programma actief mee te werken.

Op naar Sport en Bewegen in het DNA van Vlaardingen!

Bart Bikkers | WETHOUDER **SPORT**

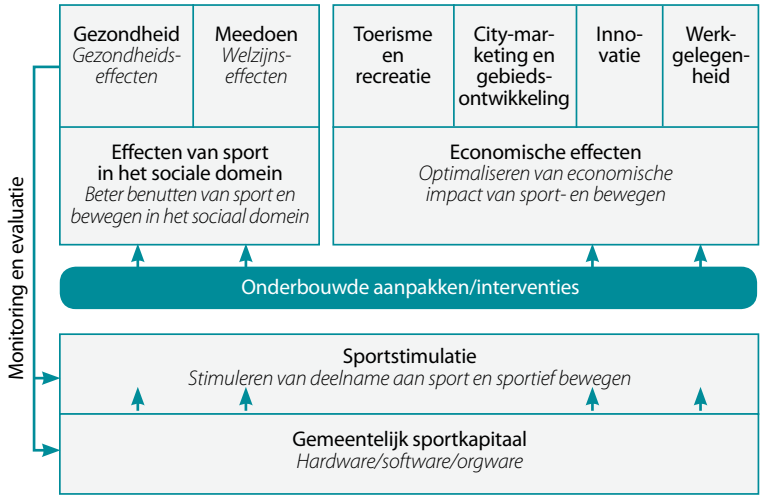


1. Inleiding

Onze wereld is aan verandering onderhevig. De ontwikkelingen in de technologie maken dit goed zichtbaar, zo kunnen we ons een wereld zonder smartphone niet meer voorstellen. Deze ontwikkelingen veranderen onze levens, visie en dagbesteding. Dit geldt niet alleen voor technologische ontwikkelingen, er zijn meer zaken die onze levens, al dan niet zichtbaar, beïnvloeden. Ook in Vlaardingen zien we veel veranderingen en ontwikkelingen, zowel demografisch als in wet- en regelgeving. Hierdoor moeten we concluderen dat we de beleidskaders die we met elkaar hebben afgesproken moeten herzien. Eén van die kaders is de Nota Sport en Bewegen uit 2013. De tijd, trends en ontwikkelingen hebben de nota ingehaald. Inwoners, sporters, verenigingen én de gemeente zijn anders naar sport en bewegen gaan kijken. Dit past niet meer binnen de eerder gestelde kaders, waardoor een herijking niet uit kan blijven.

Herijking Nota Sport en Bewegen 2013

De veilige en moderne (sport)accommodaties in Vlaardingen, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de ontwikkeling van Vlaardingen in Beweging zijn resultanten van de Nota Sport en Bewegen uit 2013. Dit laat zien dat, ondanks forse bezuinigingen in 2013, kansen zijn gecreëerd in een financieel moeilijke periode. De focus op participatie van inactieve doelgroepen wordt voortgezet. Enkele hoofdthema's uit de



Afbeelding 1. Integraal model van het lokale sportbeleid (VSG, 2018).

huidige Nota Sport en Bewegen keren terug in de vernieuwde nota, echter nuances en aandachtspunten zijn aangebracht op basis van actuele kennis. Zo is gebleken dat voor het verzelfstandigen van sportaccommodaties te weinig draagvlak is, waardoor dit voorlopig is uitgesteld. Gemeente Vlaardingen kiest bij de nieuwe kaderstelling bewust voor een integrale aanpak tussen gemeentelijke beleidsdomeinen en met sport- en beweegaanbieders, geïnspireerd op het integrale model van het lokale sportbeleid. Op de basis van het sportstimuleringsbeleid kan zowel worden toegewerkt naar het bereiken van sociale als economische effecten (VSG, 2018).

1.

Trends en ontwikkelingen

Sport en bewegen is voor veel mensen een belangrijk en zinvol onderdeel van het dagelijks leven. Het is leuk, geeft energie en verbindt mensen met elkaar. Door maatschappelijke veranderingen zijn zowel de sport- en beweeginfrastructuur als sport- en beweegaanbieders aan verandering onderhevig. Traditionele manieren waarop we sport en bewegen organiseerden maken plaats voor nieuwe.

Veranderende sport- en beweegvraag

Veranderende eisen en mogelijkheden rond sport- en beweegvoorzieningen vragen een andere inzet van sport- en beweegaanbieders. De sportvereniging uit 1950 is anders dan die uit 2018. De bevolkingsopbouw verandert en de verschillen tussen generaties worden groter. Ons drukke bestaan, een grote toename van vele soorten sportieve en niet sportieve mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding en het zapgedrag onder consumenten zetten het totale sport- en beweegaanbod onder druk.
De veranderde wensen en behoeften van de consument vragen om herziening van de opzet, inrichting, organisatie en aansturing van het sport- en beweegaanbod. Het wordt voor verenigingen steeds belangrijker om ontwikkelingen op de voet te volgen en sneller dan voorheen aan te sluiten bij veranderende wensen.

Digitalisering zorgt voor nieuwe kansen voor het sport en beweegaanbod. De toegang tot informatie en sociale netwerken is oneindig groot. Mensen leven daardoor anders en sneller. Ontmoeting, organisatie en communicatie verlopen steeds meer via sociale media. Via deze online netwerken ontstaan nieuwe vormen van samenwerken, organiseren en sporten. Dit is terug te zien in anders georganiseerde sportgroepen zoals bootcamp, personal training en calisthenics. Dit zet traditionele lidmaatschapsvormen en het op gezette tijden sporten en bewegen onder druk. De impact van digitalisering is enorm maar biedt kansen om het sport- en beweegaanbod toegankelijker en aansprekender te maken.

Veranderende wetgeving

De decentralisaties van de Participatiewet, Jeugdwet en WMO biedt kansen om sport en bewegen steeds meer te verweven met andere beleidsterreinen, zoals bestuur, dienstverlening en participatie, veiligheid en handhaving, groen en milieu, verkeer en mobiliteit, wonen en stedelijke vernieuwing, onderwijs, economie en havens, sociaal domein en kunst, cultuur en erfgoed. Sport en bewegen kan actief worden ingezet ten behoeve van de beleidsdoelstellingen in deze andere domeinen. Voorbeelden daarvan zijn "Schoolsportverenigingen", sportaccommodaties als "Buurthuis van de Toekomst" en "Bewegen naar Werk".



Daarnaast willen ook bedrijven vaker een maatschappelijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid van buurten en wijken door middel van sport en bewegen. Een goed voorbeeld daarvan is het in 2017 landelijk gestarte "Verenigingsondersteuning vanuit de Rabobank", waarmee de Rabobank ruim 1000 sportverenigingen helpt hun ambities op het vlak van gezondheid, maatschappij en duurzaamheid te verwezenlijken. In Vlaardingen heeft sc Twist dit traject doorlopen.
Naast de eerdergenoemde decentralisaties wordt in 2019 de Omgevingswet ingevoerd. Deze wet geeft de gemeente meer beleidsvrijheid bij de ruimtelijke inrichting. Er is meer participatie van burgers en instellingen mogelijk. Deze wet biedt ook de mogelijkheid om verschillende belangen bij de inrichting van de buitenruimte aan de voorkant van de beleidsvorming integraal af te wegen. Een veilige en gezonde leefomgeving is hierbij het streven. Dit laatste biedt kansen voor sport en bewegen. Gezondheid is namelijk een belangrijk afwegingspunt bij integrale omgevingsbeslissingen. De Omgevingswet biedt meer ruimte voor initiatief en dus ook voor sport- en beweeginitiatieven.

Totstandkoming kadernota Sport en Bewegen (herijkingsnota)

Sport en bewegen behoort in de organisatie van de gemeente Vlaardingen tot de afdeling maatschappelijke ontwikkeling. Vanaf 2013 is de rol van de gemeentelijke organisatie op het gebied van sport en bewegen gewijzigd van uitvoerder naar regisseur. Externe partners als Stichting Vlaardingen in Beweging (ViB) verzorgen daarbij de uitvoering. De kadernota Sport en Bewegen is tot stand gekomen door middel van interactieve beleidsvorming, deze werkwijze past onder trede 3 van de participatieladder:



coproductie. Onderdeel hiervan waren twee bijeenkomsten op 19 april en op 22 juni 2017. Op de eerste bijeenkomst waren alle sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, maatschappelijke organisaties, zorginstellingen en onderwijsaanbieders uitgenodigd. In totaal waren ongeveer 60 Vlaardingers aanwezig. Voor de tweede bijeenkomst is een selectie van 20 Vlaardingers, die aanwezig waren bij de eerste bijeenkomst, uitgenodigd voor een verdiepende sessie. Bij de tweede bijeenkomst waren er onder andere vertegenwoordigers van Stichting Vlaardingen in Beweging, YETS, CJG, Stichting V.O.R., Lentiz, Minters, VTV, Leonidas-Dovido en Jeu de Boules Club Vlaardingen aanwezig.

Ook zijn de wethouders geïnterviewd en is een oriënterende raadsavond georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn visies en ideeën met elkaar gedeeld, welke verwerkt zijn in deze nota. Op de afbeeldingen, zie de volgende pagina, is een sfeerimpressie te zien.

Nationaal Sportakkoord 2018

Op landelijk niveau is ook sprake van ontwikkelingen. In het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' besloot het kabinet om een sportakkoord te sluiten met de sport, bedrijfsleven, gemeenten en maatschappelijke organisaties (Rijksoverheid, 2018). De minister van Sport (ministerie



van VWS), de gemeenten (Vereniging Sport en Gemeenten) en de sportbonden (NOC*NSF) hebben de handen ineen geslagen en hebben samen met de provincies, tal van maatschappelijke organisaties en bedrijven een Nationaal Sportakkoord gesloten. Met dit Sportakkoord willen eerder genoemde partijen bereiken dat iedereen plezier in sport kan hebben. Nu en in de toekomst. Ongehinderd, in een veilige en gezonde omgeving. Een leven lang. Als sporter, vrijwilliger of toeschouwer. Het sportakkoord biedt kansen op het gebied van inclusief sporten en bewegen, duurzame sportinfrastructuur, vitale aanbieders, positieve sportcultuur en van jongs af aan vaardig in bewegen. We streven ernaar om deze landelijke ambities vanaf volgend jaar door te voeren op lokaal niveau.

Het Vlaardingse Sportakkoord

Om aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen is besloten om volgens de kaders gesteld in deze Kadernota Sport en Bewegen een lokaal Vlaardings Sportakkoord op te stellen. Het doel van het Vlaardingse Sportakkoord is om zo veel mogelijk verenigingen, organisaties en instellingen zich te laten verbinden aan de doelstellingen van deze kadernota en commitment te vragen in de wijze waarop zij denken bij te kunnen dragen aan het realiseren van deze gezamenlijke doelstellingen. Nadat de kaders zijn vastgesteld door de Raad wordt een moment georganiseerd om met alle partijen die hebben meegewerkt het Vlaardingse Sportakkoord te ondertekenen. Dezelfde werkwijze, conform trede 3 van de participatieladder: coproductie, wordt gecontinueerd.

Leeswijzer

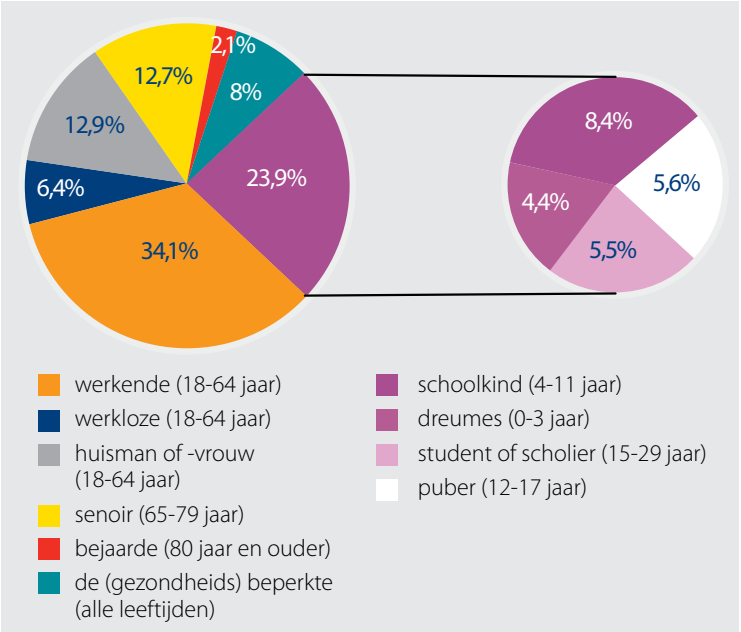
De opzet van dit document is als volgt. In de inleiding is meer te lezen over waarom dit document is opgesteld. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 dieper ingegaan op de huidige situatie van sport en bewegen in de gemeente Vlaardingen. Wat zijn de knelpunten en in welke thema's willen de Vlaardingers zich inzetten de aankomende jaren op het gebied van sport en bewegen? Hierover is meer te vinden in hoofdstuk 3. Per deelthema (7) wordt uitgewerkt wat voor kader dit precies is. Deze thema's zijn opgesteld met eerder genoemde partijen en worden door middel van een Vlaardings Sportakkoord ondertekend. In hoofdstuk 4 wordt ingespeeld op hoe deze thema's tot stand gaan komen, deze worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met een financieel overzicht. Tot slot zijn de bronnen te vinden in de literatuurlijst.

2. Achtergrond

Wat is de huidige situatie op het gebied van sport in Vlaardingen?

Naast de hierboven beschreven ontwikkelingen in de maatschappij zijn het met name de lokale ontwikkelingen ten aanzien van sport en bewegen in Vlaardingen welke richting geven aan deze kadernota. Diverse onderzoeken bieden actueel inzicht in leefstijl, gezondheid en bevolkingssamenstelling in Vlaardingen.

Demografische ontwikkelingen



VLAARDINGEN 2017	
Inwoners	71.991
Vrouw	51,2%
Man	48,8%
Migratieachtergrond	29,3%
Werkloosheid	6,8%
Jeugdwerkloosheid	2,16%
Kinderen in armoede	12,34%
Bijstandshuishoudens	7,8%

In de tabel hiernaast zien we een aantal belangrijke demografische gegevens uit Vlaardingen (VNG, 2017). Deze gegevens zijn van belang bij het bepalen van het sport- en beweegbeleid. Het valt op dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede zes procent hoger ligt in Vlaardingen dan het landelijk gemiddelde. Ook de (jeugd)werkloosheid en het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering is in Vlaardingen relatief hoog.

Aanvullend op bovenstaande gegevens onderscheidt de gemeente Vlaardingen tien profielen van doelgroepen in de samenleving. Onderstaand zijn deze doelgroepen en hun grootte (in percentages) visueel weergegeven.
In deze figuur zijn de jongeren tot 18 jaar rechts uitgelicht (Kenniscentrum MVS, 2017).

Sport, bewegen en gezondheid in Vlaardingen

In 2015 is door het kenniscentrum van de gemeenten Maassluis, Vlaardingen en Schiedam (MVS) een sportmonitor uitgevoerd. In dit onderzoek is de mate van lichaamsbeweging en sportdeelname onderzocht en is naar de mening van de inwoners gevraagd wat betreft de sportaccommodaties en het sportaanbod in Vlaardingen. Cijfers van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) (2017) zijn interessant als aanvulling op de resultaten van de Sportersmonitor.

De belangrijkste kengetallen zijn overzichtelijk weergegeven in onderstaande tabel.

1. *Richtlijn Sportdeelname Onderzoek: een sporter is iemand die minimaal 12 keer per jaar.*
2. *Richtlijn Sportdeelname Onderzoek: minimaal 40 keer per jaar sporten.*
3. *Nederlandse Norm Gezond Bewegen: tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging.*
4. *BMI van 25 of hoger.*

Vernieuwde beweegrichtlijnen

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is vanaf augustus 2017 vernieuwd en aangescherpt. De nieuwe beweegrichtlijn schrijft net als de eerdere norm voor dat volwassenen wekelijks ten minste twee en een half uur matig intensief moeten bewegen en kinderen dagelijks minstens een uur. Nieuw is dat voor beide groepen preventieve spier- en botversterkende activiteiten worden aanbevolen (Gezondheidsraad, 2017).

Aanvullend op onderstaande tabel valt op dat vrouwen met een migratieachtergrond (29%) en lagere inkomensgroepen (36%) minder vaak voldoen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Het sportaanbod in Vlaardingen wordt beoordeeld met een 6.4 en de sportaccommodaties een 6.7. Volgens de respondenten zit de verbetering in een uitgebreider accommodatieaanbod en het realiseren van meer sportvoorzieningen en activiteiten in de wijk.

	Sport deelname[1]	Wekelijkse sporters[2]	NNGB[3]	Overgewicht[4]	Afstand van thuis tot sportaccommodatie
Vrouw	70%	46,6%	42%	51,7%	0.5km
Man	75%	49,7%	62%	48,3%	0.7km

2.

Aanvullend op de kengetallen over sporten en bewegen, op de vorige pagina, zijn ook de lokale gezondheidscijfers interessant. Uit de rapportage Gezondheid in Kaart 2014 van GGD Rotterdam Rijnmond blijkt dat de gezondheid van de inwoners van Vlaardingen niet afwijkend is van het landelijk en regionale gemiddelde. De leefstijl van jonge kinderen is daarentegen ongezonder dan gemiddeld. Het percentage 4 tot 12-jarigen met ernstig overgewicht is hoog in vergelijking met de regio. Daarnaast is het aantal kinderen dat buiten speelt en lid is van een sportvereniging laag. De GGD adviseert preventief in te zetten op overgewicht bij kinderen om de verdergaande ontwikkeling van ernstig overgewicht tegen te gaan.

Sport

Een op de vijf inwoners van Vlaardingen heeft een lidmaatschap bij één of meer bij de NOC*NSF aangesloten sportbond (20,2%). Dit is opvallend laag ten opzichte van het landelijk gemiddelde (25,8%) en het gemiddelde in de provincie Zuid-Holland (23,2%). Sport zonder vrijwilligers (passieve sportbeoefening) is ondenkbaar. Uit onderzoek is gebleken dat 11% van de bevolking maandelijks actief is als vrijwilliger in de sport. In Vlaardingen betekent het dat ongeveer 8000 inwoners (11% van 79.991 inwoners) aangeeft maandelijks of vaker vrijwilligerswerk in de sport te verrichten (Tiessen-Raaphorst, 2015). Helaas zijn cijfers over het sporten en bewegen in ongeorganiseerd verband niet beschikbaar.
Vlaardingen telt zo'n 60 sportverenigingen. De Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (5,6%), Sportvisserij Nederland (2,8%) en de Nederlandse Golf Federatie (1,8%) hebben het hoogste percentage Vlaardingers met een lidmaatschap (NOC*NSF, 2016).
De gemeente Vlaardingen bezit 9 sportaccommodaties, bestaande uit gymzalen (1 zaaldeel), een sportzaal (2 zaaldelen) en twee sporthallen (3 zaaldelen). Daarnaast zijn er nog 3 sportaccommodaties en een zwembad in particulier bezit. De grootste sportbond in Vlaardingen waarvan de activiteiten grotendeels in een binnensportruimte plaatsvinden is de gymnastiekunie. In Nederland zijn gemiddeld 16 zaalsportaccommodaties per 25.000 inwoners. In Vlaardingen zijn er in totaal 27 zaalsporteenheden. Het totale aanbod van binnensportruimte in Vlaardingen is daarmee opvallend laag ten opzichte van het aantal inwoners (71.991) (Mulier Instituut, 2018).

Samengevat in de analyse op de volgende pagina zijn de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen te vinden die hiervoor zijn benoemd.

SWOT

Sterktes	Zwaktes
Focus op inactieve groepen (Jeugd en Ouderen)	Samenwerking met andere beleidsdomeinen
Bewegen in de Broekpolder	Belang van sport onderbouwen
Onderzoeken Sport	Lage Sociaal Economische Status in Vlaardingen
Afstand tot de sportaccommodaties (0,7 km.)	Hoge (jeugd)werkloosheid
Regiefunctie Team Sport en samenwerking met Vlaardingen in Beweging (ViB)	Verouderde nota 2013
	Te weinig sportaccommodaties
	Aansluitende acties op gegevens uit onderzoeken
	Verenigingsondersteuning
Kansen	**Bedreigingen**
Digitalisering en innovatie	Samenwerking externe partners
Nieuwe vormen van lidmaatschap sportverenigingen (flexibel)	Wet- en regelgeving (BTW)
Omgevingswet	Mondigere bevolking
Afstand tot de sportaccommodaties (0,7 km.)	Daling leden sportverenigingen
Groeiende bevolkingsprognoses	Bestuurlijke vraagstukken van sportverenigingen
Groei in ongeorganiseerd sporten	Aandachtsgebieden
Nationaal Sportakkoord	

2.

De gegevens op de voorgaande pagina vormen de uitgangspunten van het nieuwe sport- en beweegbeleid. Vlaardingen heeft op het gebied van sport en bewegen een fundering opgebouwd, maar op basis van cijfers en kengetallen ligt er nog een opgave voor de gemeente Vlaardingen om samen met de sport- en beweegaanbieders in de stad inwoners te stimuleren om (meer) te sporten en bewegen.

Daarnaast zijn er een aantal sociaal maatschappelijke en stedelijke vraagstukken waar met sport en bewegen een bijdrage aan geleverd kan worden.

Kortom, in het volgende hoofdstuk gaan we dieper in op de toekomstige kaders en waar we gezamenlijk op in gaan zetten, namelijk sport en bewegen in het DNA van Vlaardingen!



3. Vlaardings sportakkoord 2018

Een actieve leefstijl moet vanzelfsprekend zijn voor elke inwoner van Vlaardingen, kortom sport en bewegen zit in het DNA van Vlaardingen. Hiervoor is een duurzame sportinfrastructuur nodig, bestaande uit sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.
In deze sportinfrastructuur organiseren de sport- en beweegaanbieders in Vlaardingen een veelzijdig en aantrekkelijk sportaanbod. Maar sport en bewegen in het DNA van Vlaardingen is meer. De gemeente Vlaardingen heeft met sport en bewegen de ambitie om bij te dragen aan sociaalmaatschappelijke en stedelijke vraagstukken. Sport en bewegen is een integraal onderdeel van andere gemeentelijke beleidsdomeinen. In Vlaardingen werken we samen, met elkaar voor een actief en gezond leven.

Met bovenstaande missie zet deze kadernota sport- en bewegen volop in op breedtesport. De gemeente Vlaardingen biedt geen voorzieningen en ondersteuning voor topsport, de verenigingen kunnen hier zelf in groeien en invulling aan geven. De gemeente zet in op het mogelijk maken van sport en bewegen voor alle inwoners van Vlaardingen. Hiervoor worden door middel van 6 thema's de volgende doelstellingen nagestreefd:

1. Inclusief sporten & bewegen

- Doel 1: Alle inwoners van Vlaardingen worden actief gestimuleerd tot voldoende bewegen en een gezonde leefstijl, met name bij inactieve groepen.

2. Duurzame sportinfrastructuur

- Doel 2: De sportaccommodaties in Vlaardingen maken een breed sport- en beweegaanbod mogelijk, zijn duurzaam, kwalitatief goed, toegankelijk, schoon & veilig en worden efficiënt beheerd.
- Doel 3: De openbare ruimte in Vlaardingen is een beweegvriendelijke omgeving.
- Doel 4: Toekomstbestendigheid sport en recreatieve accommodaties in Vlaardingen.

3. Vitale sport- en beweegaanbieders

- Doel 5: Verenigingen in Vlaardingen zijn vitaal en in staat om een maatschappelijke functie te vervullen.

4. Positieve sportcultuur

- Doel 6: Sport- en beweegaanbieders zorgen voor een veelzijdig, veilig en aansprekend sport- en beweegaanbod.
- Doel 7: Plezier in de sport staat in Vlaardingen op nummer één!

5. Vaardig in bewegen

- Doel 8: Op het primair en voortgezet onderwijs in Vlaardingen wordt een actieve en gezonde leefstijl gestimuleerd.
- Doel 9: Motorische vaardigheden van kinderen verbeteren.

6. Integraal sport- en beweegbeleid

- Doel 10: De gemeente Vlaardingen zoekt met sport en bewegen actief de samenwerking op met andere beleidsdomeinen en met sport- en beweegaanbieders om een bijdrage te leveren aan sociaalmaatschappelijke en stedelijke vraagstukken.

3.1 Inclusief sporten & bewegen

De sport- en beweeginfrastructuur en de sport- en beweegaanbieders tezamen zorgen ervoor dat inwoners van Vlaardingen kunnen sporten en bewegen. De gemeente Vlaardingen wil graag dat zo veel mogelijk inwoners sporten en bewegen. Inwoners van Vlaardingen scoren met betrekking tot de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB) en de maandelijkse en wekelijkse sportnorm beneden gemiddeld. De gemeente Vlaardingen wil graag deze sport- en beweegdeelname verhogen. Sport en bewegen is daarbij onderdeel van een gezonde leefstijl, maar een gezonde leefstijl is breder dan dat. Ook het stimuleren van een gezonde leefstijl van de Vlaardingers stelt de gemeente zichzelf ten doel. Sporten is allang geen doel meer op zich. Sport is een middel met een vormende, sociale, gezonde en economische waarde (Van Bottenburg & Schuyt, 1996).





3.

Vanwege deze maatschappelijke waarden wil de gemeente Vlaardingen haar inwoners stimuleren om meer te sporten en bewegen. Met betrekking tot sport- en beweegstimulering werkt de gemeente aan de volgende doelstelling.

Doel 1 *Alle inwoners van Vlaardingen worden actief gestimuleerd tot voldoende bewegen en een gezonde leefstijl, met name bij inactieve groepen.*

De gemeente Vlaardingen wil graag dat zo veel mogelijk inwoners voldoende bewegen en/of een gezonde leefstijl hebben, we streven naar het behalen van het landelijk gemiddelde. Sport is een van de belangrijkste vormen van bewegen en een gezonde leefstijl. Het stimuleren hiervan dient zich vooral te concentreren rondom inactieve groepen. Belemmeringen vanwege iemands leeftijd, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie nemen we weg. Inactieve groepen kunnen in het verloop van tijd variëren, daarom voert de gemeente Vlaardingen geen doelgroepenbeleid, maar gericht beleid op waar stimulering nodig is. Samen met sport- en beweegaanbieders wil de gemeente gericht de sport- en beweegdeelname van inactieve groepen stimuleren. De buurtsportcoach is hierbij de spin in het web. De buurtsportcoach verbindt vraag en aanbod met elkaar en geeft uitvoering aan beweegactiviteiten. Hij of zij heeft als hoofddoel de inwoners van Vlaardingen aan het bewegen te krijgen en te houden (Uitvoeringskader buurtsportcoaches, 2017). Daarnaast kan door de gemeente en de buurtsportcoach worden samengewerkt met lokale of landelijke initiatieven of projecten, zoals Jongeren Op Gezond Gewicht, Gezond oud worden in Vlaardingen en Uniek Sporten bij mensen met een handicap. Ook draagt waardering en het vieren van sportprestaties bij aan het stimuleren van Vlaardingers om te (blijven) bewegen. Vlaardingen huldigt jaarlijks maximaal 10 sportkampioenen met de Flip Vethaak trofee. Deze erkenning en waardering voor de geleverde prestaties zijn een stimulans om door te gaan met sporten en een inspiratiebron voor andere Vlaardingers.



3.2 Duurzame sportinfrastructuur

Vlaardingen is trots op haar sportaccommodaties. Sportaccommodaties nemen daarom een prominente plek in binnen het sport- en beweegbeleid van Vlaardingen. Sportaccommodaties zijn een belangrijke voorwaarde voor sport- en beweegdeelname. De meest populaire sportaccommodaties zijn voorzieningen in de openbare ruimte, zoals wegen, parken en bossen (Hoekman, Collard & Cevaal, 2011). De gemeente Vlaardingen spreekt daarom van een sport- en beweeginfrastructuur, waar zowel sportaccommodaties als de openbare ruimte deel van uitmaken.
Ten aanzien van deze sport- en beweeginfrastructuur zijn drie doelen gesteld.

Doel 2 *De sportaccommodaties in Vlaardingen maken een breed sport- en beweegaanbod mogelijk, zijn duurzaam, kwalitatief goed, toegankelijk, schoon & veilig en worden efficiënt beheerd.*
De gemeente Vlaardingen wil graag trots blijven op de sportaccommodaties in de stad. Hiervoor worden zes criteria gehanteerd:

- Sportaccommodaties zijn duurzaam als deze aansluiten op het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Vlaardingen. De gemeente continueert de verduurzaming van de accommodaties.
- Sportaccommodaties zijn kwalitatief goed als deze voldoen aan de sporttechnische eisen (Kiwa ISA Sport) en de normen van de onderwijssector.
- Sportaccommodaties maken een breed sport- en beweegaanbod mogelijk wanneer er voldoende en diverse accommodaties zijn. De kwantiteit van de sportaccommodaties moet passend zijn voor de gebruikers.
- Sportaccommodaties zijn toegankelijk als die voor iedereen, onafhankelijk en op een gelijkwaardige manier te bezoeken zijn. Hiervoor moeten sportaccommodaties bereikbaar, betreed baar, betaalbaar, bruikbaar en begrijp baar zijn (Vos & Scheerder, 2013).
- Sportaccommodaties zijn schoon en veilig als deze voldoen aan eisen of richtlijnen van het type accommodatie, van gebruikersgroepen en/of van landelijke organisaties.
- Meervoudig en multifunctioneel gebruik van de sportfaciliteiten wordt gestimuleerd. De ruimten kunnen gebruikt worden door zowel de binnensporten en de buitensporten die in de winter naar binnen gaan en op tijden dat er geen sportactiviteiten plaatsvinden.

Doel 3 *De openbare ruimte in Vlaardingen is een beweegvriendelijke omgeving.*
Vlaardingen kent prachtige natuur- en recreatiegebieden die gebruikt kunnen worden voor sport en bewegen.
Net als sportaccommodaties dienen ook deze gebieden

voor iedereen, onafhankelijk en op een gelijkwaardige manier toegankelijk te zijn. De natuur- en recreatiegebieden dienen bereikbaar, betreed baar, bruikbaar en begrijp baar te zijn (Vos & Scheerder, 2013). Maar de openbare ruimte als beweegvriendelijke omgeving is breder dan natuur- en recreatiegebieden. Een beweegvriendelijke omgeving kan worden gedefinieerd als een omgeving die mensen stimuleert, faciliteert en uitdaagt om zich actief te verplaatsen, te spelen en natuurlijk te sporten en te bewegen (Kennisbank Sport en Bewegen, 2014). Sport- en beweegaanbieders in Vlaardingen kunnen van deze beweegvriendelijke omgeving gebruik maken bij het organiseren van activiteiten, deze visie sluit aan op de Visie openbare ruimte van de gemeente Vlaardingen.
De komst van de nieuwe Omgevingswet in 2019 biedt mogelijkheden voor het beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte. Gemeenten dienen gezondheid mee/op te nemen in zowel de omgevingsvisie als het omgevingsplan. In Vlaardingen wordt deze kans met beide handen aangegrepen om sport en bewegen een onderdeel te maken van integraal beleid voor de fysieke leefomgeving. Het sport- en beweegdomein van de gemeente wil aan de voorkant meedenken bij de inrichting van de fysieke leefomgeving. Bij de inrichting van nieuwe wijken of de herinrichting van de bestaande leefomgeving wordt gestreefd naar een beweegvriendelijke omgeving. Sport- en beweegaanbieders en sportaccommodaties moeten hierbij betrokken worden.

Doel 4 *Toekomstbestendigheid sport en recreatieve accommodaties in Vlaardingen.*
De sportaccommodaties in Vlaardingen worden gezien als een basisvoorziening in de stad en worden ingezet voor de maatschappelijke, financiële en organisatorische ontwikkelingen ten aanzien van de sport in Vlaardingen. We laten het aan de gebruikers van de accommodaties en de open-



bare recreatieve buitenruimten over om samen met de gemeente invulling te geven aan het doel: een aanbod van sportaccommodaties dat efficiënter aansluit op de brede maatschappelijke (multifunctionele) vraag. De geografische ligging is van belang om de samenwerking met sport en beweegaanbieders en het bewegingsonderwijs te bevorderen.

3.3 Vitale sport- en beweegaanbieders

Waar de sport- en beweeginfrastructuur kan worden gezien als de hardware van sportbeleid, kunnen sport- en beweegaanbieders worden aangeduid als de software. De sport- en beweegaanbieders zijn de organisaties die sport- en bewegen organiseren in de sportaccommodaties of de openbare ruimte. Waar voorheen sportverenigingen de enige aanbieders waren van sporten- en bewegen, zien we tegenwoordig steeds meer commerciële (o.a. fitnesscentra en klimhallen), ongebonden (bijv. hardloop- en wielrengroepen) aanbieders en anders georganiseerde sport. Toch blijven sportverenigingen de belangrijkste aanbieders van sport en bewegen. Anno 2014 is één op de drie Nederlanders lid van een sportvereniging (Rapportage Sport, 2014). Sportverenigingen zijn daarom van cruciaal belang voor het sport- en beweegaanbod van Vlaardingen. De gemeente Vlaardingen wil dan ook graag sportverenigingen ondersteunen voor het behouden en indien nodig verbreden van het sport- en beweegaanbod.



Doel 5 *Verenigingen in Vlaardingen zijn vitaal en in staat om een maatschappelijke functie te vervullen.*

Een vitale sportvereniging wordt gedefinieerd als een vereniging die continuïteit van de vereniging waarborgt door organisatorische en financiële gezondheid en daardoor in staat is een bijdrage te leveren aan de sportdoelstellingen en bredere maatschappelijke thema's van de gemeente. Vitaliteit is dus tweeledig en bestaat uit organisatiekracht (leden, kader, accommodatie, financiën en beleid) en maatschappelijke oriëntatie (intentie en activiteit) (Lucassen & Van Kalmthout, 2015). De gemeente Vlaardingen hecht veel waarde aan vitale sportverenigingen in de stad en wil daarom verenigingen ondersteunen.

Deze ondersteuning is vraaggericht en kan zowel op organisatiekracht als op maatschappelijke oriëntatie plaatsvinden. Het Beleidskader Vrijwillige Inzet 2011 zet in op aandacht voor vrijwilligers, hetgeen uiteraard ook in het sport- en beweegdomein van toepassing is. De gemeente Vlaardingen zet via Klik Vlaardingen dan ook actief in op deskundigheidsbevordering van vrijwilligers van sportverenigingen. Hiervoor wil de gemeente samenwerken met sportbonden en lokale organisaties. Daarnaast wordt samenwerking tussen sportverenigingen gestimuleerd. De gemeente vindt een pedagogisch verantwoordelijk sportklimaat belangrijk bij vitale sportverenigingen.

3.4 Positieve sportcultuur

In Vlaardingen kun je overal met plezier, veilig, eerlijk en zorgeloos sporten.

Doel 6 *Sport- en beweegaanbieders zorgen voor veelzijdig en aansprekend sport- en beweegaanbod.*

Zoals in de inleiding van deze sport- en beweegnota naar voren is gekomen is het sport- en beweeglandschap veranderd. Naast sportverenigingen zijn er steeds meer andere sport- en beweegaanbieders in Vlaardingen, zoals fitnesscentra of ongebonden aanbieders. Om het sport- en beweegaanbod in Vlaardingen veelzijdig en aansprekend te houden stimuleert de gemeente vernieuwing. De gemeente Vlaardingen wil een vernieuwend aanbod van sport- en beweegaanbieders de ruimte geven en stimuleren, mits planmatig onderbouwd.

Doel 7 *Plezier in de sport staat in Vlaardingen op nummer één!*

Plezier in sport is het fundament voor een leven lang sporten. Uitsluiting en discriminatie gaan we tegen. Alle sportclubs hebben actief aandacht voor een positieve sportcultuur. Dit alles met het doel om de jeugd langer aan de sport te binden en de kans te vergroten dat zij op latere leeftijd actief blijven. Aansluiting zoeken voor sport- en beweeg-



aanbieders en anders georganiseerde sport bij de programma's rondom dit thema van sportbonden, NOC*NSF en andere nationale instanties?

3.5 Vaardig in bewegen

Positieve trendbreuk in beweegvaardigheid van kinderen.

Doel 8 *Op het primair en voortgezet onderwijs in Vlaardingen wordt een actieve en gezonde leefstijl gestimuleerd.*

Jong geleerd, oud gedaan en wie de jeugd heeft, heeft de toekomst staan aan de basis van deze doelstelling. En zoals bovenstaand te lezen is nog winst te behalen als het om de doelgroep van kinderen en jongeren gaat. Sport en bewegen moet in Vlaardingen integraal onderdeel gaan uitmaken van het onderwijsdomein: sport en bewegen in het DNA van het primair en voortgezet onderwijs! Samen met de onderwijssector wil de gemeente Vlaardingen een integraal sport- en beweegbeleid in het onderwijs vormgeven.



Doel 9 *Motorische vaardigheden van kinderen verbeteren.*

Spelen en bewegen is minder vanzelfsprekend geworden in het dagelijks leven van kinderen. Daarnaast is bewezen dat kinderen die op jonge leeftijd weinig bewegen zich motorisch minder goed zullen ontwikkelen. Vlaardingen zet in op verbetering van de motorische vaardigheden van kinderen.

3.6 Integraal sport- en beweegbeleid

Sport als middel zoals beschreven bij sport- en beweegstimulering is een bekend gedachtegoed. Maar, zoals reeds in de inleiding gesteld, de kracht van sport en bewegen gaat tegenwoordig verder. Sport en bewegen wordt steeds vaker ingezet voor niet aan sport gerelateerde doelen, zoals in de gezondheidszorg, voor arbeidsintegratie en tegen eenzaamheids- en armoedebestrijding. Sport en bewegen wordt hierdoor steeds meer een interventie. De sport- en beweegsector ziet mogelijkheden en wil graag samenwerken met andere beleidsdomeinen. De decentralisaties van de WMO, participatiewet en de jeugdzorg naar de verantwoordelijkheid van gemeenten biedt hiervoor extra mogelijkheden. Sport en bewegen als onderdeel van het gezondheidszorgbeleid moet vanzelfsprekend zijn.

3.

Doel 10 *De gemeente Vlaardingen zoekt met sport en bewegen actief de samenwerking op met andere beleidsdomeinen en met sport- en beweegaanbieders om een bijdrage te leveren aan sociaalmaatschappelijke en stedelijke vraagstukken.*
Zoals bovenstaand beschreven wil de gemeente Vlaardingen met sport en bewegen een voortrekkersrol aannemen waar het gaat om integraal beleid. Het sport- en beweegdomein in Vlaardingen zet hierbij de eerste stap, door zelf proactief de samenwerking op te zoeken met andere beleidsdomeinen. Deze kadernota dient als een praatstuk om met de andere beleidsdomeinen samen te bepalen waar kansen liggen om met sport en bewegen een bijdrage te leveren aan sociaalmaatschappelijke en stedelijke vraagstukken. Deze vraagstukken kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op gezondheid, armoede, eenzaamheid, participatie, integratie en leefbaarheid. De samenwerking wordt niet alleen binnen de organisatie opgezocht, maar ook in de regio. Maassluis Vlaardingen en Schiedam (MVS) werken bijvoorbeeld samen op het gebied van aangepast sporten in het regionale netwerk Grenzeloos Actief.

De sport- en beweegaanbieders in Vlaardingen zijn belangrijke partners voor integraal sport- en beweegbeleid. Zoals eerder in deze kadernota benoemd vervullen sportverenigingen een steeds bredere maatschappelijke functie. Voorbeelden hiervan zijn sportverenigingen die naschools sportaanbod verzorgen, een vluchtelingenteam hebben of werklozen door middel van vrijwilligerswerk begeleiden naar werk. De gemeente werkt dan ook graag samen met de Vlaardingse sportverenigingen om een bijdrage te leveren aan sociaalmaatschappelijke en stedelijke vraagstukken. Wederom kan de buurtsportcoach en Klik Vlaardingen hierbij een belangrijke schakel zijn. Tot slot speelt sport een belangrijke rol in de Vlaardingse economie. Sportevenementen kunnen worden ingezet ter stimulering van de binnenstad. Profilering van een gezonde stad (waaronder ook een laag ziekteverzuim door middel van sport) maakt Vlaardingen aantrekkelijk voor ondernemers.



4. Acties

In deze kadernota zijn de kaders ten aanzien van het sport- en beweegbeleid in Vlaardingen in hoofdlijnen vastgesteld door middel van thema's. Deze kaders met bijbehorende doelstellingen worden verder uitgewerkt tot acties in een uitvoeringsprogramma. Dit programma beschrijft hoe de gestelde doelstellingen gerealiseerd gaan worden.
Het ontwerp kadernota wordt allereerst voorgelegd aan de gemeenteraad van Vlaardingen. Na vaststelling van de nota wordt gestart met het opstellen van het uitvoerings-programma.
In Vlaardingen werken we samen, met elkaar voor een actief en gezond leven. Het is dan ook belangrijk om de samenwerking op te zoeken voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma. En dat is meteen een oproep aan alle Vlaardingers om aan het opstellen van dit programma actief mee te werken.



Financiën

Om sport en bewegen in het DNA van Vlaardingen te krijgen zullen we moeten investeren. Door samen te werken met betrokken partijen kunnen we deze investeringen delen. Daarnaast kunnen we door middel van integraal sport- en beweegbeleid gemeentelijke middelen efficiënter inzetten. Als sport- en bewegen een middel is voor het bereiken van doelen van andere beleids-

domeinen dan kan de financiering niet alleen vanuit sport en bewegen komen.
De gemeente Vlaardingen spreekt met deze kadernota Sport en Bewegen een ambitie uit. Een ambitie om met sport en bewegen meer te realiseren dan de in de afgelopen jaren. Een ambitie die past bij de maatschappelijk waarde van sport en bewegen anno 2018. Om deze ambitie en de bijbehorende doelen te realiseren zal meer financiering beschikbaar moeten komen voor sport en bewegen.
Een meerjarenbegroting vormt een onderdeel van het uitvoeringsprogramma.
Belangrijk onderdeel van de financiering is het programma Sport en Bewegen in de Buurt/de Brede Regeling Combinatiefuncties. De gemeente Vlaardingen neemt deel aan dit programma en ontvangt hiervoor rijksmiddelen.

Sinds 2015 beschikt de gemeente Vlaardingen over 12,75 fte voor combinatiefuncties met de bestemming cultuur en sport. De Buurtsportcoaches worden voor 40% gefinancierd vanuit rijksmiddelen, de overige 60% moet lokaal gefinancierd worden. De rijksmiddelen worden jaarlijks toegekend en daar maakt de gemeente Vlaardingen jaarlijks gebruik van. Daarmee is deze financiering niet structureel. De gemeente Vlaardingen wil echter de inzet van de buurtsportcoaches structureel garanderen. Succesvolle programma's als JOGG Vlaardingen en Gezond oud worden in Vlaardingen draaien namelijk op deze financiering.

De gemeenteraad tweejaarlijks door middel van een rapportage te informeren over de voortgang per thema en per doel, zoals gesteld in deze Kadernota Sport en Bewegen.



Literatuurlijst

Cammelbeeck, C., Engbers, L., Kunen, M. & L'abée, D. (2014). *Ontwerp-principes voor een beweegvriendelijke omgeving.* EDE/DELFT: NISB/TNO.

Gemeente Vlaardingen (2017). *Uitvoeringskader buurtsportcoaches 2017.*

Gezondheidsraad (2017). *Beweegrichtlijnen 2017.* Verkregen op 29 september 2017, via: https://www.gezondheidsraad.nl/nl/taak-werkwijze/werkterrein/preventie/beweegrichtlijnen-2017.

GGD Rotterdam-Rijnmond (2014). *Gezondheid in kaart 2014.*

Hoekman, R., Collard, D. & Cevaal, A. (2011). *Sportinfrastructuur in Nederland. Quickscan sportaccommodaties en sportorganisaties.* DEN BOSCH: MULIER INSTITUUT.

Kenniscentrum MVS (2015). *Sportmonitor Vlaardingen 2015.*

Kenniscentrum MVS (2017). *Factsheet doelgroepen sport Vlaardingen.*

Lucassen, J. & Van Kalmthout, J. (2015). *Vitale clubs voor sport en samenleving. Kennisbron voor de stimulering van vitale en open sportverenigingen.* DEVENTER: ...DAM UITGEVERIJ.

Mulier Instituut (2018). *Ruimte voor binnensport in Vlaardingen.*

NOC*NSF (2016). *KISS Rapportage gemeente Vlaardingen.*

Rijksoverheid (2018). *Regeerakkoord vertrouwen in de toekomst.* Verkregen op 7 augustus 2018, via: https://www.rijksoverheid.nl/regering/regeerakkoord-vertrouwen-in-de-toekomst.

Sport en bewegen in de buurt (2017). *Brede impuls combinatiefuncties.* Verkregen op 30 september 2017, via http://www.sportindebuurt.nl/seb-nieuws/brede-impuls-combinatiefuncties-deelnemers-2017.

Planbureau voor de Leefomgeving (2016). *Regionale bevolkingsprognose.* Verkregen op 4 oktober 2017, via http://www.pbl.nl/themasites/regionale-bevolkingsprognose.

Tiessen-Raaphorst, A. (2015). *Rapportage Sport 2014.* Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau. VAN BOTTENBURG, M. & SCHUYT, K. (1998). *De maatschappelijke betekenis van sport.* ARNHEM: NOC*NSF.

Vereniging Sport en Gemeenten (2018). *Sport stimuleert! Naar een optimale inzet van uw sportkapitaal. Visiedocument lokaal sport- en beweegbeleid.*

VNG (2017). *Waarstaatjegemeente.nl.* Verkregen op 29 september 2017, via https://www.waarstaatjegemeente.nl/.

Vos, S. & Scheerder, J. (2013). *Sport- en beweegmanagement in de lage landen. Strategisch en operationeel managen van sport- en beweegorganisaties.* GENT: ACADEMIA PRESS.












Vormgeving: Studio in Vuur & Vlam

Gemeente Vlaardingen